

KAS Polvinen Minna(OKM), Korhonen 03.01.2020
Jonna(OKM), Koponen
Johanna(UM), Ruso Henrik(OKM)

Asia

EU; ECOFIN, Koulutus, Koulutus- ja ECOFIN -neuvostojen yhteiskokous sekä EU:n koulutusneuvoston kokous

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 08.11.2019 - 08.11.2019

Ensimmäistä kertaa järjestetty valtiovarain- ja opetusministereiden yhteinen periaatekeskustelu Euroopan vahvasta taloudellisesta perustasta antoi vahvan viestin koulutuksen strategisesta merkityksestä EU:lle.

Koulutusneuvosto hyväksyi päätelmät elinikäisen oppimisen politiikkojen keskeisestä roolista yhteiskuntien voimaannuttajana toteutettaessa teknologista ja vihreää siirtymää osallistavaa ja kestäväää kasvua tukevalla tavalla, sekä päätöslauselman koulutusalueen kehittämisestä tulevaisuuteen suuntautuvien koulutusjärjestelmien tukemiseksi. Koulutusneuvosto kävi periaatekeskustelun tekoälystä koulutuksessa.

Opetusministerien epävirallisen lounaskeskustelun aiheena oli varhaiskasvatuksen saavutettavuus.

PERJANTAI 8. MARRASKUUTA 2019 (klo 09.30)

1. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen esityslista.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

VALTIOVARAIN- JA OPETUSMINISTEREIDEN YHTEINEN PERIAATEKESKUSTELU

2. Euroopan vahva taloudellinen perusta: koulutuksen vaikuttavuus, tehokkuus ja laatu (asiak. 13295/19)

Puheenjohtaja Mika Lintilä avasi valtiovarainministerien ja opetusministerien yhteisen keskustelun. Kokouksen aluksi taustoitettiin yhteiskeskustelun valmistelusta.

Opetusministeri Li Andersson korosti nopean yhteiskunnallisen muutoksen merkitystä, joka aiheuttaa monia haasteita myös eurooppalaisille koulutusjärjestelmille. Koulutuksella on olennainen rooli niin yhteiskunnallisen muutoksen hallinnassa ja ohjauksessa kuin kestävän ja osallistavan kasvun ja hyvinvoinnin takaajana. Julkisilla koulutusjärjestelmillä on Euroopassa olennainen rooli inhimillisen pääoman tuottajana. Koulutus on paras tulevaisuusinvestointi, jossa olennaista merkitystä voi olla myös vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämisellä. Julkisen rahoituksen vaikuttavuutta arvioitaessa on arvioitava myös koulutukseen osallistumista, sen laatua ja inklusiivisuutta. Onko EU:lla varaa olla investoimatta koulutukseen? Koulutukseen investoiminen tulee olla strateginen prioriteetti EU:lle, kuten kesäkuun Eurooppa-neuvoston hyväksymä strateginen agenda viitoittaa.

Komissio näki koulutuksen merkityksen EU:lle ja yksilöille keskeisenä, laatu ja saavutettavuus olennaisia tekijöitä. EU tarvitsee kokonaisvaltaisen lähestymistavan koulutukseen ja rakenteellisia toimia. Julkinen rahoitus koulutusjärjestelmille olennainen, vaikuttavuutta kuitenkin parannettava ja yksityisen rahoituksen mahdollisuuksia tutkittava erityisesti ammatillisessa ja aikuiskoulutuksessa. Eurooppalainen ohjausjakso tunnistanut koulutuksen merkityksen jo aiemmin. Komissio piti yhteisneuvoston keskustelua tärkeänä. Koulutusjärjestelmien vaikuttavuus olennainen kilpailutekijä EU:n tulevaisuudelle ja mm. toimiville sisämarkkinoille. Kansallinen rahoitus edelleen olennaisessa roolissa, EU-rahoitus täydentää jäsenmaiden toimia. Vaikuttavuuden parantaminen olennaista, arviointityötä vahvistettava. Olennaista, että koulutusinvestoinnit hyödyttävät kaikkien ihmisten osaamista, eikä kukaan jää koulutuksen ulkopuolelle.

Puheenjohtajan pyytämässä alustuksissa toivottiin koulutuksen ja talouden väliseen valmisteluun parempaa konsensusta. Koulutus on olennainen tekijä kestävässä kasvussa ja eriarvoistumisen vastaisessa työssä. Tarvitsemme koko ihmisiä kattavaa koulutusnäkemystä, varhaisiin vuosiin investoiminen antaa paremman tuoton. EU-yhteistyössä tulisi harkita vahvempaa poliittista priorisointia ja joustavampia työvälineitä, joilla vahvistettaisiin esimerkiksi elinikäistä oppimista sisämarkkinoilla ja talouskasvua sekä investointien vaikuttavuutta. Koulutus on välttämätön prioriteetti jäsenmaille myös taloudellisesti vaikeina aikoina. Koulutukseen investoiminen nähtiin olennaisena EU:lle ilmastonmuutoksen ja teknologisen muutoksen kontekstissa. Neuvoston tulisi tukea tulevan komission suunnitelmia digitaali- ja tekoälyagendoilla, vahvistaa innovaatioita ja tasa-arvoa. Koulutuksen tehokkuuden arvioimista ja etenkin ennakkointia pidettiin vaikeana, arvotukset vaihtelevat eri aikoina. Joskus tehostomina pidetyt investoinnit paljastuvatkin myöhemmin menestystekijöiksi. Koulutus tulisi nähdä ennen kaikkea investoimisena kansalaisiin, ei vain julkisena kulueränä. Esitettiin uudenlaisten eurooppalaisten viitearvojen kehittämistä koulutuksen vaikuttavuuden arviointiin - investointien määrä ei paljasta koko totuutta koulutuksen tehokkuudesta. Vaikuttavuuden arvioinnissa olennaista kytkeä työ tulevaisuuden taitotarpeiden ennakkointiin.

Keskustelussa jäsenmaat nostivat esille sekä kansallisia esimerkkejä että ehdotuksia EU-tason toimista. Puheenjohtajan näkemys koulutuksen strategisesta merkityksestä EU:n kilpailukyvyllä ja kestäväälle kasvulle sai laajalti tukea ja moni jäsenmaa ilmaisi tukensa mahdolliselle jatkotyölle.

Euroopan investointipankki EIB katsoi, että EU:ssa on valtava investointivaje koulutuksen alalla. Nykyinvestoinnit riittävät ainoastaan nykyisen perustason ylläpitämiseen. Tekoäly jne yhteiskunnalliset murrokset vaativat pitkäjänteistä panostamista.

Ajankohtaisina kansallisina toimina esille nousi mm. opettajien roolin vahvistaminen ja opettajankoulutuksen kehittäminen, elinikäinen oppiminen, varhaiskasvatus ja sen muuttuminen osaksi elinikäistä oppimista, vahva pyrkimys jatkuviin ja umpiperättömiin koulutuspolkuihin, nuorten tavoittaminen, mielenterveysongelmat ja koulutuksellinen tasa-arvo, yksityisen koulutusrahoituksen houkutteleminen, koulutustilit, korkeakoulutuksen uudistaminen.

EU-tason jatkotyönä ehdotettiin mm fiskaalisääntöjen muuttamista, jotta koulutus nähdään investointina eikä kulueränä, kestäviä ja pitkäjänteisiä investointeja, aivovuodon ja –viennin ongelmaan puuttumista, ilmastonmuutosta ja kestävää kehitystä, panostusta varhaiskasvatukseen ja tekoälyyn, hyvien käytäntöjen ja tiedon vaihtamista koulutukseen investoimisen ja vaikuttavuuden alalla, panostusta digitalisaatioon, työn murrokseen ja demografiakehitykseen vastaamista, nuorten tavoittamista ja motivointia, laatutyön vahvistamista, tulevaisuuden taitoja, rakenteellisia uudistuksia, koulupudokkuuden kitkemistä, vahvaa eurooppalaista koulutuksen mallia, jossa kehityksen suunta käännetään ja saadaan EU globaaliin keskiöön, ammatillisen koulutuksen kehittämistä osaamistarpeisiin vastaamiseksi, investointien vaikuttavuutta ja tehokkuutta koskevaa arviointia, elinikäisen oppimisen investointistrategiaa ja kansainvälisempiä opetussuunnitelmia, Eurooppalaisen koulutusalueen implementointia, vahvempaa koordinaatiota talouden, koulutuksen ja sosiaalisektorin välille.

Yhteenvedossa ministeri Lintilä korosti koulutuksen merkitystä pitkäjänteisessä kestävässä kasvussa ja keskustelun merkitystä koulutuksen vaikuttavuuden vahvistamisessa. Ministeri Andersson nosti esille jäsenmaiden selkeän yhteisen näkemyksen koulutuksen strategisesta merkityksestä EU:lle niin kestävässä talouskasvun, kilpailukykyyn kuin sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistajana. Koulutus mahdollistaa yhteiskunnallisen muutoksen, eikä sitä tulisi nähdä vain kulueränä, vaan investointina tulevaisuuteen. Keskustelun pääkohdista raportoidaan joulukuun Eurooppa-neuvostolle.

KOULUTUS

3. A-kohtien hyväksyminen

Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo (asiak. 13499/19)

Hyväksyttiin A-kohtien luettelo ja lisättiin pöytäkirjaan kahden jäsenmaan julistukset.

4. Päätelmät "Elinikäisen oppimisen politiikkojen keskeinen rooli yhteiskuntien voimaannuttajana toteutettaessa teknologinen ja vihreä siirtymä osallistavaa ja kestävää kasvua tukevalla tavalla" (asiak. 13282/19)

Päätelmät elinikäistä oppimisen politiikkojen keskeisestä roolista yhteiskuntien voimaannuttajana toteutettaessa teknologista ja vihreää siirtymää. Laajat yhteiskunnalliset ja taloudelliset haasteet vaativat proaktiivisia ja strategisia elinikäisen oppimisen mahdollistavia toimenpiteitä niin oppijoilta, yhteiskunnalta kuin työnantajilta. Yhdenvertainen pääsy ja osallistuminen elinikäiseen oppimiseen ja elinikäiseen ohjaukseen kaikille, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen tukeutuminen sekä jatkuvan oppimisen sekä joustavien siirtymien varmistaminen ovat olennaisia tekijöitä. Päätelmissä nostetaan myös vahvasti esille se, ettei koulutusjärjestelmissä tule olla umpiperiä, vaan pääsy elinikäiseen oppimiseen tulee olla mahdollista kaikille.

Komissio kiitti elinikäisen oppimisen merkityksen nostamisesta Suomea. Tutkinto ei nyky maailmassa enää takaa osaamista. Komissio aikoo tehostaa neuvoston osaamisen parantamista koskevan suosituksen seurantaa. Ensi vuosikymmenellä EU:n menestykselle olennaista on luoda toimintakulttuuri joka motivoi päivittämään osaamista, parantaa yhteistyötä koulutus- ja työllisyyssektoreiden välillä sekä vahvistaa EU:n digitaalista agenda.

Hyväksyttiin päätelmät.

5. Päätöslauselma eurooppalaisen koulutusalueen kehittämisestä tulevaisuuteen suuntautuvien koulutusjärjestelmien tukemiseksi (asiak. 13298/19 + COR1)

Päätöslauselman tavoitteena on varmistaa opetusministerien poliittinen sitoumus EU:n koulutuspolitiikan välineiden ja erityisesti eurooppalaisen koulutusalueen kehittämiseen. EU:n tulevaisuutta koskevan keskustelun osalta päätöslauselmassa korostetaan koulutuksen potentiaalia globaalien haasteiden ratkaisemisessa ja tämän huomioimista EU:n tulevan kasvustrategian valmistelussa.

Komissio totesi koulutuksen nousseen EU:n prioriteettitoimeksi. Eurooppalaiset yliopistoverkostot voivat nousta todellisiksi muutosvoimaksi joka hyödyttää koko Euroopan kehitystä. Erasmus on olennainen osa eurooppalaisen koulutusalueen toimeenpanoa. Tuleva komissio tulee vahvistamaan eurooppalaisen koulutusalueen ja koulutusalan strategisen kehityksen yhteyttä päätöslauselman linjauksia noudattaen.

Hyväksyttiin päätöslauselma.

6. Tekoäly koulutuksessa (asiak. 13297/19)

Puheenjohtaja Andersson alusti keskustelun nostaen esille erityisesti tekoälyn yhteiskunnallisen ja koulutuksellisen potentiaalin, mutta myös haasteet luottamuksen, eettisyyden ja hyväksyttävyyden osalta. Keskustelua johdatteli Aalto-yliopiston video.

Komissio katsoo, että EU:lla on mahdollisuus nousta innovaatiojohtajaksi tekoälyn avulla. Tekoäly voi auttaa EU:ta tuottamaan taitoja tulevaisuuden tarpeisiin. Varhaiset digitaaidot, ohjelmointiosaaminen jo perustaitona tärkeitä, eurooppalaista yhteistä tulokulmaa vahvistetaan seuraavan komission ohjelmassa. Jäsenmaakohtaiset strategiat olennaisia.

Keskustelussa esille nousi sekä kansallisia että EU-tason tulokulmia. Korostettiin kansallisia strategioita, varhaisen koodausopetuksen merkitystä, henkilökohtaistamista ja yksilöllisiä oppimispolkuja sekä koodausosaamista humanistisena alana. Keskustelussa esille nousivat myös parempi hallinto, kansalaisyhteiskunta, vaikutusten arvioinnin tarve, avoimuus ja etiikka, erilaisten taustojen merkitys pohjadataan tuotannossa, yhdenvertaisuus, inklusiivisuus, innovaatiot ja ongelmanratkaisutaidot sekä digitaaliset taidot ja monitieteisyys.

EU-tasolla tekoälyä toivottiin erityisesti tulevan koulutuksen digitaalisen toimintasuunnitelman teemoihin, tekoälyn haittavaikutuksilta suojautumista ja eettisiä sääntöjä, luottamusta, koulutusinvestointeja, Erasmus+ -ohjelman hyödyntämistä, työtä ja hyvinvointia, opettajankoulutusta osaamishubeja, pilottiprojekteja, inklusiivisia ekosysteemejä, analyysiä ja tutkimusta sekä korkeakoulutuksen uudistamista. Päätöksiä seuraavista askelista tulee tehdä pian.

Yhteenvedossa ministeri Andersson totesi keskustelun olleen tärkeä ja ajankohtainen EU-yhteistyön kehittämiseksi. Tekoälyllä on merkittäviä potentiaaleja työmarkkinoiden, yhteiskunnan ja hyvinvoinnin kannalta. Samanaikaisesti tekoäly muuttaa koulutusta, ja voi muokata sitä inklusiivisemmaksi. Jäsenmailla on huolia datan laatuun, etiikkaan ja luottamukseen liittyen. Jäsenmailla on yhteinen intressi, ja vahvempi EU-yhteistyö toisi selkeää lisäarvoa. Neuvosto toivoo poliittisen keskustelun viestin vaikuttavan tulevan komission agendaan.

MUUT ASIAT

a) Kansainvälinen tekoälyn tutkimuskeskus (IRCAI) Unescon puitteissa (asiak. 13173/19)

Muissa asioissa Slovenia esitteli Unescoon puitteissa perustettavaa kansainvälistä tekoälyä koskevaa tutkimuskeskusta. Asiasta äänestetään marraskuussa Unescon täysistunnossa.

b) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma

Tuleva puheenjohtamaa Kroatia esitteli koulutussektorin pj-kauden ohjelmansa. Koulutussektorilla pääteemoja ovat opettajat tulevaisuutta varten, koulutuksen rakenteellinen uudistaminen ja eurooppalainen ohjausjakso sekä koulutusalan uusi strateginen puite. Koulutusneuvosto kokoontuu 20.2. ja 18.5.

Lopuksi puheenjohtaja kiitti komissaari Navracsicsia tämän työstä eurooppalaisen koulutuksen hyväksi.

+++

Suomen edustajat

Ministeri Lintilä, Ministeri Andersson ja virkamiesdelegaatio.

Asiakirjat

Keskusteluasiakirja

Liitteet

Viite

Asiasanat	koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto, ECOFIN
Hoitaa	OKM, VM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, OM, STM, TEM, UM, VNK, VTV
